

PROVINCIE UTRECHT

Midterm Review

Coalitieakkoord 2019 – 2023 *Nieuwe energie voor Utrecht*

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Doel	3
1.2 Kaders	3
2. Het algehele beeld	4
3. Foto Fijne en gezonde leefomgeving	6
4. Foto Mooie natuur en schoon water	9
5. Foto Sneller naar duurzame energie, voor iedereen	12
6. Foto Levendige dorpen en steden	14
7. Foto Gezonde, veilige en duurzame mobiliteit	16
8. Foto Gezonde economie	18
9. Foto Samen komen we verder	21
10. Foto Financiën, eenduidigheid en transparantie	23
Bijlage: Bronnenlijst	24

1. Inleiding

In het coalitieakkoord 2019-2023 'Nieuwe energie voor Utrecht' laat het college van Gedeputeerde Staten zien hoe de grote maatschappelijke uitdagingen worden aangepakt. Nu de collegeperiode halverwege is, heeft Gedeputeerde Staten er behoefte aan de balans op te maken. Deze

1.1 Doel

De midterm review brengt in kaart hoe het staat met de uitvoering van de doelen uit het coalitieakkoord. Welke doelen en ambities zijn ingevuld, wat moet er de komende tijd nog gebeuren om de ambities te behalen of is er aanleiding om ambities bij te stellen. Dit tegen de achtergrond van de veranderende samenleving.

Door in kaart te brengen hoe ver de doelen en ambities uit het coalitieakkoord gevorderd zijn, kan de Midterm review dienen als thermometer voor Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

2. Het algehele beeld

Met het coalitieakkoord bouwen Gedeputeerde Staten aan een gezonde, groene, duurzame en aantrekkelijke provincie voor de inwoners en de generaties na ons. Daarvoor wordt voortvarend aan de slag gegaan met mobiliteit, duurzame energie, landschap, woningbouw en economie.

In de afgelopen twee jaar is met veel enthousiasme en energie gewerkt aan deze thema's. Samen met onze partners in de provincie, Provinciale Staten en ondersteund door de ambtenaren zijn de ambities en doelstellingen uit het coalitieakkoord opgepakt. Veel daarvan is bereikt en loopt op schema.

Het vaststellen van de Omgevingsvisie is een belangrijke mijlpaal. Om de woningbouw een extra impuls te geven wordt via het Programma Regionaal Programmeren samen met gemeenten gezocht naar een goede verdeling van nieuwbouwplannen in de provincie. Een delicaat proces waarbij ook de vitaliteit van de kernen een centrale rol heeft. Er wordt extra geïnvesteerd in natuurbehoud. Ook is er aandacht voor een toekomstbestendige landbouw. Op het gebied van mobiliteit kijkt de provincie naar de mobiliteitstransitie, met aandacht voor gezondheid en

1.2 Kaders

De midterm review heeft een relatie met de Kadernota 2022. Zaken die naar voren komen in de midterm review kunnen ook naar voren komen in de Kadernota en jaarrekening. De midterm review is echter geen vast onderdeel van de P&C-cyclus.

De inhoud van de midterm review is met een inventarisatie onder de medewerkers opgehaald in de organisatie. Naast de inventarisatie is voor aanvullende informatie gebruik gemaakt van een aantal onderzoeken naar samenwerking met onze partners (zie de bronnenlijst in de bijlage).

kwaliteit. Dit uit zich bijvoorbeeld in de aandacht voor het openbaar vervoer en de fiets. Cultuureducatie wordt uitgebreid en op sociaal vlak is er aandacht voor eenzaamheid, laaggeletterdheid en een inclusieve samenleving. Om de top drie positie als meest concurrerende regio te behouden wordt vooruitgekeken naar de toekomst door te werken aan innovatie, toekomstbestendige beroepsbevolking, intensivering van bedrijventerreinen, ondersteuning van mkb-bedrijven, een circulaire economie en het versnellen van de energietransitie. De komst van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) was een belangrijke mijlpaal, net als het gezamenlijk met partners in de regio opstellen van een Human Capital Agenda. In relatie tot Europa richt de provincie zich voornamelijk op de thema's Gezond Stedelijk Leven, Multimodale en slimme mobiliteit en Energietransitie. Hierbij wordt gestreefd om de EU als bestuurslaag optimaal te laten bijdragen aan de Utrechtse opgaven, zowel qua kansen op het gebied van beleidsbeïnvloeding als voor Europese fondsen.

De ambities en doelstellingen in het coalitieakkoord zijn opgesteld vanuit hoe de wereld er op dat moment voor stond. De afgelopen jaren is er een

aantal ontwikkelingen geweest die bij het opstellen van het coalitieakkoord niet voorzien waren. In mei 2019 heeft de Raad van State de vergunningverlening stilgelegd met de uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof. Dit leidde ertoe dat ontwikkelingen geen doorgang meer konden vinden omdat geen vergunningen meer werden verleend. Met het vaststellen van de Leidraad Gebiedsgerichte Aanpak geeft de provincie invulling aan de provinciale stikstofaanpak. De hoofdonderdelen van onze aanpak zijn: het sterker maken van de natuur, het verminderen van stikstofuitstoot en het helpen mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Een ander bepalend onderdeel van deze periode is COVID-19. Door de pandemie kwam de maatschappij even tot stilstand en is er een grote impact op het persoonlijke leven. Er zijn nieuwe uitdagingen op de provincie afgekomen. De organisatie en ook Provinciale Staten hebben zich snel aangepast aan het thuiswerken. Daarnaast zijn veel nieuwe projecten opgepakt en uitgevoerd om onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen te ondersteunen bij de gevolgen van COVID-19. De COVID-19 pandemie biedt daarbij ook nieuwe kansen. De grote toename van het thuiswerken en videovergaderingen vermindert de mobiliteitsbehoefte en biedt ruimte voor de mobiliteitstransitie. Ook wordt het belang van groen in de directe woonomgeving meer erkend.

Bij een aantal ambities, waaronder ook grote opgaven als de Sociale Agenda, Circulariteit en Natuur dreigt vertraging of is vertraging opgetreden. Deels komt dit door de ontwikkelingen rondom COVID-19. Er is prioriteit gegeven aan urgente ad hoc projecten of projecten konden (nog) niet worden uitgevoerd, zoals pilots in het openbaar vervoer. Voor een aantal ambities zijn aanvullende middelen en extra capaciteit nodig. Daarbij gaat het niet in alle gevallen (alleen) om de middelen en capaciteit van de provincie. Ook onze partners voelen de frictie tussen het benodigde werk en de beschikbare capaciteit. Als partners de inzet niet kunnen leveren, heeft dit gevolgen voor de ambities van de provincie.

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de opgaven en ambities waaraan gewerkt wordt, opgepakt worden in samenwerking met onze partners en met ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving. Er wordt gewerkt als een open en transparant bestuur. Deze samenwerking komt op allerlei vlakken tot stand. Denk bijvoorbeeld aan het opstellen van de Omgevingsvisie en de Samenwerkingsagenda's die op allerlei beleidsterreinen samen met partners worden opgesteld. Ook de bestuursstijl van Gedeputeerde Staten zorgt voor veel contacten en afstemming met de bestuurlijke partners. Om goed aan de opgaven te kunnen werken, worden de financiële werkprocessen en de organisatie op orde gebracht.

In de onderstaande hoofdstukken wordt per ambitie uit het coalitieakkoord nader ingegaan op de stand van zaken. Om de algemene status van het onderdeel aan te geven, is met groen en oranje aangegeven of de ambitie op schema loopt of dat er aandacht vereist is.

3. Foto Fijne en gezonde leefomgeving

Het overkoepelende thema Gezond Stedelijk Leven krijgt steeds meer handen en voeten. De leefomgeving staat centraal in ons handelen. Er worden veel initiatieven ontwikkeld die bijdragen aan een fijne en gezonde leefomgeving. Sommige met concreet resultaat (Snuffelfiets) en sommige met een meer conceptueel karakter (De Stille Stad). De provincie trekt hierbij veel samen op met gemeenten. Onderdeel van een gezonde leefomgeving is ook voldoende aanbod op recreatie en cultuur. De COVID-19 pandemie heeft veel impact gehad op deze sector. De provincie heeft hierop ingespeeld door een steunpakket vast te stellen.

De meeste doelen liggen op schema. Voor een aantal doelen en activiteiten is behoefte aan meer middelen en capaciteit om de beoogde ambities te halen.

Gezondheid

Het thema gezondheid is het centrale uitgangspunt in de Omgevingsvisie. Vanuit het beleid en de opgave Gezonde Leefomgeving zijn meerdere impulsen op het gebied van een gezonde leefomgeving ontwikkeld. Zo is de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven tot stand gekomen. In deze netwerkorganisatie werken bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden en inwoners aan oplossingen voor een gezonde (stedelijke) leefomgeving, zoals bijvoorbeeld het Snuffelfiets-experiment. Ook is het onderzoek De Stille Stad, naar rustige plekken in de stad, gefinancierd. Dit wordt nu toegepast in drie gebieden in de gemeente Amersfoort.

Er is een Jaarplan Externe Veiligheid en een Programma Asbestdaken opgesteld. Ook is het thema gezondheid opgenomen in de Omgevingsvisie en ingebracht bij de regionale visies in de U16, regio Amersfoort en Food Valley.

Een hoogtepunt op het thema gezondheid was het ondertekenen van het Nationale Schone Lucht Akkoord op 13 januari 2021, voor het bereiken van een permanente verbetering van luchtkwaliteit met gezondheidswinst voor iedereen in Nederland. Provincie Utrecht heeft namens de provincies zitting in de Stuurgroep Schone Lucht Akkoord. Verder is de provincie Utrecht trekker van de werkgroep Internationaal. Op deze manier is er een sterke lobby bij het Rijk en in Europa op het gebied van luchtkwaliteit.

Omgevingslawaai kan de leefbaarheid en gezondheid van inwoners aantasten. Een actueel voorbeeld hiervan is de geluidsoverlast van de regio tram Utrecht-Nieuwegein. Op het thema geluid is het Actieplan Omgevingslawaai uitgevoerd met onder andere de aanleg van een geluidwerende voorziening bij Vreeland en de toepassing van geluidsreducerend asfalt bij onderhoud van provinciale wegen. In de Samenwerkingsagenda Geluid zoeken provincie en gemeenten samen naar mogelijkheden om geluidhinder terug te dringen. Als gevolg van COVID-19 lukt het niet goed om met gemeenten afspraken te maken over de inhoud van deze agenda.

Naast de activiteiten in de provincie wordt in IPO-verband gesproken over gezondheid. Provincie Utrecht coördineert de Europese lobby op het thema 'duurzame en gezonde leefomgeving' namens de twaalf provincies en is partner in het Europese netwerk Regions for Health. Dit netwerk deelt informatie over de aanpak van het thema gezondheid.

Het Innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving vanaf 2021 wordt voor de zomer vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Het programma zet in op (datagedreven) kennisontwikkeling en innovatie aan de hand van praktijkexperimenten samen met inwoners en partners.

Sociale agenda

Eind 2019 is een verkenning afgerond en onlangs tijdens een informatie-bijeenkomst zijn de voorlopige focus, de 'Sociale bril', en de eerste contouren van de Sociale Agenda besproken met de Staten, waarbij ook input is opgehaald. In de maanden daarna is samen met verschillende interne en externe partners afgestemd voor de verdere invulling en is input opgehaald voor het beleidsplan en het uitvoeringsplan. In het derde kwartaal van 2020 is over deze richting ook door de PCL positief geadviseerd en is Provinciale Staten geïnformeerd over de voortgang met een statenbrief "Voortgang Sociale Agenda." Ook is in 2020 een actieve samenwerking met de gemeentes Utrecht en Amersfoort (de regenbooggemeentes in de provincie) gestart om het onderwerp Regenboogprovincie verder invulling te geven. Door personele problemen is het team niet op volle sterkte en is vertraging opgelopen. Inmiddels is nieuwe en extra capaciteit aangetrokken en wordt versneld vanaf de tweede helft van 2021. Het programma Sociale Agenda agendeert, stimuleert, verbindt en biedt kennis en ondersteuning op dit thema en voert zelf een aantal projecten uit. De uitwerking vindt plaats in samenwerking met de verschillende beleidsterreinen. Om dit te realiseren is er meer inzet en capaciteit nodig en wordt voor 2022 en 2023 extra middelen aangevraagd.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Bij vergunningverlening Natuur zijn de eerste Soorten Management Plannen verstrekt. De plannen geven gemeentebreed aan hoe om te gaan met beschermde soorten. Deze aanpak vereenvoudigt de toepassing van de Wet natuurbeheer. Het geeft ook ruimte voor de ambities op het gebied van woningbouw en energietransitie, omdat niet bij elke bouwaanvraag apart een vergunning vanuit de Wet natuurbeheer afgegeven hoeft te worden.

De Regionale Uitvoeringdienst (RUD) werkt aan een doorontwikkeling naar een kwalitatief betere RUD, die uitvoert én adviseert. Hoe de provincie zich verhoudt tot de uitvoeringsdiensten zal de komende jaren

aandacht vragen. Het onlangs uitgekomen rapport van de commissie Van Aartsen besteedt aandacht aan de positionering en besturing van de omgevingsdiensten. Dit is voor de provincie een stimulans om de hele keten van Vergunningen, Toezicht en Handhaving in afstemming met de gemeenten verder te professionaliseren.

Er is invulling gegeven aan de ambitie om het toezicht op energiebesparing bij bedrijven te intensiveren. Samen met de RUD is in de regio een groot aantal bedrijven gecontroleerd op de informatieplicht energiebesparingsmaatregelen. Daarnaast is de komende twee jaar veel aandacht nodig voor stikstof en voor de balans tussen de Verordening Natuur & Landschap en de inzet van toezicht en handhaving daarbij.

Cultuur en erfgoed

Op het gebied van cultuur en erfgoed is in 2020 goed geanticipeerd op de COVID-19 pandemie. Er is een steunpakket vastgesteld voor de cultuur- en erfgoedsector met een omvang van € 6 miljoen. Inmiddels is tweederde van het pakket verdeeld binnen de sector. Het oppakken van dit onvoorziene traject leidde tot enkele vertragingen op andere projecten, maar ondanks dat zijn ook de meeste andere geplande resultaten behaald. Zo is er nieuw Museumbeleid opgesteld, een nieuw Cultuur- en Erfgoedprogramma 'Voor Jong & Altijd', zijn er veel restauratiesubsidies toegekend en zijn er met een integrale aanpak Erfgoeddeals gesloten en daarmee rijksmiddelen verkregen. Via het Bibliotheek ServiceCentrum zijn bibliotheken ondersteund in ICT, transport en innovatie (klantmanagementsysteem).

De Limessamenwerking is gecontinueerd en het dossier voor de werelderfgoed-status is bij UNESCO ingediend. Ook voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt de UNESCO-aanvraag. De Werelderfgoed vergadering hierover is in verband met COVID-19 uitgesteld. De uitvoering van het Nieuwe Hollandse Waterlinie-programma ligt op schema en is steeds meer gericht op het integraal, samen met andere opgaven, creëren

van meerwaarde. De ontwikkeling van Fort bij Honswijk loopt samen met de gebiedsontwikkeling bij het Programma Mooie en Veilige dijken in datzelfde gebied. Ook de verbreding van de A27 en de A12-zone laten zien dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt gebruikt als aanjager van de ruimtelijke kwaliteit. De gevolgen van COVID-19 zijn merkbaar voor de exploitanten op de forten. Daarnaast zijn een aantal uitvoeringsplannen voor de restauratie van objecten vertraagd door het zoveel mogelijk thuiswerken.

4. Foto Mooie natuur en schoon water

Onze provincie kent een verscheidenheid aan diverse bijzondere landschapstypen zoals het veenweidegebied, de Utrechtse Heuvelrug en het rivierenlandschap. Deze bijzondere natuurwaarden in de provincie worden beschermd en waar mogelijk uitgebreid. Die doelen en ambities vragen veel inzet. De uitdagingen op het gebied van stikstof zijn daarbij een belangrijk (nieuw) aandachtspunt. Daarbij is het goed te beseffen dat een gedegen oplossing tijd kost. Met de landbouwsector en kennisinstellingen zoals het Veenweide Innovatiecentrum is een pilot ontwikkeld om de problemen te lijf te gaan.

De doelen en activiteiten op het gebied van bodem en water zijn opgepakt en worden, mede door een intensieve samenwerking met de waterpartners, binnen de coalitieperiode gerealiseerd.

Natuur

De versterking van de biodiversiteit in onze provincie is in gang gezet. Er zijn verschillende projecten gericht op actieve soortenbescherming uitgevoerd. De Aanpak Biodiversiteit in Stad en Dorp is vastgesteld om de biodiversiteit in de gebouwde omgeving te behouden, uit te breiden en te versterken, een voornemen uit het coalitieakkoord. Het ecologisch bermbeheer is geoptimaliseerd en voldoet aan de ecologische certificering. De bescherming van insecten heeft nadrukkelijk aandacht gekregen door het organiseren van het Bijensymposium in 2020. De

natuurgebieden zoals Marickland en de Lunenburgerwaard. Er is een nieuw zogeheten ontsnipperingsprogramma, waarin natuurgebieden beter op elkaar worden aangesloten en barrières uit de weg worden geruimd, zodat een beter uitwisseling van flora en fauna mogelijk wordt. Ook bevordert dit de oversteekbaarheid van wegen voor dieren, zodat minder dieren worden aangereden en de verkeersveiligheid wordt bevorderd.

De realisatie van de groene contour wordt versneld. Met onze partners in de zogeheten Kopgroep Akkoord van Utrecht is, op basis van pilots, het nieuwe Instrumentenkader Uitvoering Groene Contour ontwikkeld om die versnelling te bewerkstelligen. Er ligt de taakstelling om in 2027 1.570 hectare de functie natuur te hebben gegeven en 4.270 hectare als natuur te hebben ingericht. De realisatie loopt achter op planning. Dat heeft te maken met de hoge gronddruk in de provincie Utrecht. De realisatie van natuur gebeurt op vrijwillige basis en is afhankelijk van de bereidheid van grondeigenaren om hun gronden te verkopen dan wel om te vormen tot natuur. Vanwege COVID-19 konden de onderhandelingen daarover aan de keukentafel niet of nauwelijks worden gevoerd.

In het Bomenactieplan is aangegeven hoe voor 2023 600.000 nieuw bomen kunnen worden gepland in de provincie Utrecht. De voorstellen uit het actieplan bieden bouwstenen voor het provinciaal strategisch bosbeleid. Naar verwachting wordt het strategisch bosbeleid in de eerste helft van 2022 vastgesteld.

Bodem en water

In intensieve samenwerking met de waterpartners en andere partijen worden de doelen en activiteiten uit het coalitieakkoord voortvarend opgepakt. Met de waterschappen wordt gewerkt aan de doelen uit de Kaderrichtlijn Water om de waterkwaliteit te verbeteren. En aan dijkversterking binnen de projecten Sterke Lekdijk, Grebbedijk en SAFE (Streefkerk-Ameide-Fort Everdingen). Met de betrokken gebiedspartners wordt gewerkt aan oplossingen om verdroging en wateroverlast tegen te

gaan, onder andere in het project De Blauwe agenda. Ook is het Bodem- en waterprogramma 2022-2027 in ontwikkeling.

Op 30 september 2020 stelden Provinciale Staten het Programma Klimaatadaptatie vast. Er wordt blijvend ingezet op het verankeren van klimaatadaptatie in provinciaal beleid en handelen. Daarnaast werkt de provincie met alle partners in de bouwketen aan afspraken rond klimaatadaptief bouwen.

Het in 2020 vastgestelde Uitvoeringsprogramma Bodemdaling werkt aan reductie van CO₂-emissie uit veenbodems en het afremmen van bodemdaling. Het doel is een gemiddelde reductie van 50% in 2030. In nauwe samenwerking met gemeenten en waterschappen is gestart met de Utrechtse Regionale Veenweiden Strategie. Hierin wordt de visie op bodemdaling ontwikkeld, met helderheid over de mogelijke maatregelen per gebied en aangegeven hoe de doelstellingen uit het Klimaatakkoord gerealiseerd worden.

Met de uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof op 29 mei 2019 trok de Raad van State acuut aan de rem. Nederland had te lang 'op de pof' geleefd door economische en maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken zonder op voorhand nadelige effecten op de natuur weg te nemen. In juli 2020 hebben Provinciale Staten de "Leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof" voor Utrecht vastgesteld. De hoofdonderdelen van deze aanpak zijn: het sterker maken van de natuur, het verminderen van stikstofuitstoot en het helpen mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen. We werken samen in de gebiedsgerichte aanpak met de terreinbeherende organisaties, Natuur en Milieufederatie Utrecht, het Stikstofcollectief, gemeenten, waterschappen en andere maatschappelijke partners. Hiervoor zijn de gebiedstafels Stikstof in het leven geroepen. We verwachten van alle partners aan de gebiedstafels Stikstof dat zij een bijdrage gaan leveren aan de oplossing.

Landbouw

De provinciale Voedselagenda 2021-2023 is, samen met het Uitvoeringsprogramma Voedselagenda 2021, op 14 april 2021 vastgesteld door Provinciale Staten. Met de voedselagenda wordt gezond en lokaal eten bevorderd. De voedselagenda zet in op het versterken van bestaande netwerken, het verbinden van lopende initiatieven en het uitvoeren van nieuwe projecten en onderzoek. Het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur (DLMN) draagt onder meer bij aan de ambitie om in 2030 50% van de agrarische bedrijven op een natuurinclusieve manier te laten werken. DLMN heeft een looptijd tot 2023. De provincie heeft zich gecommitteerd om verschillende projecten uit het DLMN financieel mogelijk te maken in deze collegeperiode. Vanuit het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor Plattelandcoaches. Een agrarisch ondernemer en/of erfeigenaar kan zo'n onafhankelijke coach laten meedenken over het toekomstbestendig maken van zijn bedrijf. Deze coach heeft kennis van regels en subsidies zoals voor de verduurzaming van het erf en de aanpak van asbestdaken.

De uitvoering van de Samenwerkingsagenda Landbouw richt zich op uitvoering van projecten die bijdragen aan haar zes doelen: verbinding stad-land, gezondheid, economisch rendabel, circulaire landbouw, natuurinclusieve landbouw en klimaatneutrale landbouw. De projecten hebben betrekking op kennisontwikkeling en -deling, uitvoering van pilots en implementatie in de praktijk. Om verommeling en ondermijning tegen te gaan en het landelijk gebied vitaal te houden stimuleert de provincie sloop en herbesteding van vrijkomende agrarische bebouwing. In de Voortgangsrapportage Samenwerkingsagenda Landbouw (2020) zijn de activiteiten en resultaten opgenomen die de komende jaren worden uitgevoerd om het ongewenste gebruik van vrijkomende agrarische bebouwing tegen te gaan.

5. Foto Sneller naar duurzame energie, voor iedereen

De afspraken uit het nationale Klimaatakkoord (2019) en het provinciale coalitieakkoord zijn vertaald naar het programma Energietransitie 2020-2025. Met de uitvoering van dit programma wil de provincie de energietransitie versnellen en ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen. Uiterlijk in 2050 moet de provincie Utrecht en daarmee ook de energievoorziening klimaatneutraal zijn.

Provincie en partners zijn samen goed op weg met het versnellen van de energietransitie door in te zetten op energiebesparing en opwek van duurzame energie. De Regionale Energie Strategie (RES) is een belangrijk middel om de ambities voor duurzame energie te realiseren. De provincie speelt een actieve rol in dit proces. Samen met inwoners, gemeenten en andere partners tot een gedragen regionale strategie komen, vraagt veel begrip voor elkaar. Vooral de zoektocht naar goede locaties voor wind- en zonne-energie is een uitdaging.

Energiebesparing en verduurzaming

Er is de afgelopen twee jaar al veel in gang gezet om inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven te ondersteunen. De provincie helpt gemeenten bij de uitvoering van de landelijke Regeling Reductie Energiegebruik die ingezet kan worden voor het verstrekken van informatie en besparingsmaatregelen voor inwoners. Via een provinciale garantstelling is € 2,7 miljoen Europese subsidie beschikbaar gekomen voor procesondersteuning aan VvE's die hun woningen willen verduurzamen. Woningcorporaties ontwikkelen met steun van de provincie innovatieve, schaalbare verduurzamingsaanpakken. De RUD heeft na een geslaagde pilot het instrument stimulerend toezicht opgenomen in de dienstverlening voor provincie en gemeenten. Ook de ODRU wordt ondersteund bij het uitvoeren van energiecontroles. De succesvolle aanpak 'duurzame zorg' waaraan inmiddels 24 zorginstellingen met 50 locaties en 15 gemeenten meedoen, is uitgebreid

naar het onderwijs en de culturele sector. Voor verduurzaming van klein maatschappelijk vastgoed heeft het Rijk onlangs €2 mln. beschikbaar gesteld. Het is belangrijk dat de provincie het goede voorbeeld geeft. Er zijn zonnepanelen geplaatst op de tramremise en op het steunpunt Soesterberg. Dit jaar wordt geïnvesteerd in zonnepanelen op het huis van de Provincie en de botenloods. Er is ook onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden voor het energieneutraal maken van al het provinciale vastgoed. Bij verschillende provinciale infrastructuurprojecten worden de mogelijkheden om energie op te wekken verkend. De provincie ondersteunt middels de mobiliteitsregio MRA-E de uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer.

Warmtetransitie

Gemeenten worden op maat ondersteund bij de uitvoering van hun plannen om wijken op termijn aardgasvrij te maken. Ook wordt samen met gemeenten de uitrol van hybride warmtepompen voor het aardgasvrij maken van woningen verkend en wordt onderzocht hoe warmtenetten (naar Deens voorbeeld) betaalbaar kunnen worden gemaakt. Er worden diverse potentieelstudies uitgevoerd naar duurzame warmtebronnen (geothermie, aquathermie). Het onderzoek naar duurzame toepassing van biomassa voor bio-energie in de provincie Utrecht is afgerond en de uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de Omgevingsvisie en Ontwerp-omgevingsverordening. Op initiatief van de provincie is het Informatie- en Consultatieorgaan aardwarmte (ICO) opgericht om onafhankelijk advies en informatie te verstrekken over de impact van aardwarmte voor de omgeving. De provincie is o.a. betrokken bij het project LEAN, waarin een proefboring naar geothermie in de regio Utrecht / Nieuwegein wordt voorbereid.

Inclusieve energietransitie

Er is een aanpak 'inclusieve energietransitie' ontwikkeld om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Aangezien er een nationaal fonds beschikbaar komt, is de provinciale aanpak gericht op het goed benutten van dit fonds voor collectieve verduurzamingsaanpakken. Daarbij is ingezet op de ontwikkeling van het instrument gebouw-gebonden dienstverlening. De eerste pilot is gestart in Amersfoort.

Regionale Energie Strategie

In de RES werken gemeenten, waterschappen, netbeheerders en provincie samen aan de energietransitie. Er is daarbij volop aandacht voor participatie van inwoners en stakeholders. Op 1 oktober 2020 zijn voor de regio's Amersfoort, Foodvalley en U16 de concept-RES'en aangeboden bij het Nationaal Programma RES (NP RES). De indiening was vanwege COVID-19 met drie maanden uitgesteld. De Utrechtse gemeenten hebben de ambitie om in totaal 2,5 terawattuur (TWh) duurzame elektriciteit te gaan opwekken in 2030. Op 1 juli 2021 moet de RES 1.0 ingediend zijn bij NP RES. De RES 1.0 is een eerste ijkmoment waarop Provinciale Staten kunnen vaststellen of de afspraken in de RES 1.0 voldoende houvast bieden voor realisatie van de ambities. In de (uitvoeringsplannen voor) de RES 1.0 worden afspraken gemaakt over monitoring van de voortgang. Na RES 1.0 worden de zoekgebieden voor zon en wind nader uitgewerkt naar concrete locaties. De planologische procedures zullen naar verwachting extra capaciteit gaan vragen van provincie en gemeenten. Om 50% lokaal eigendom van duurzame opwek mogelijk te maken ondersteunt de provincie lokale energiecoöperaties via het Projectenbureau Energie van Utrecht en via het Ontwikkelfonds dat de risicovolle ontwikkelkosten voorfinanciert.

Regionale energie-infrastructuur

Samen met netbeheerder Stedin worden alle voor de energienetwerken relevante ontwikkelingen binnen de provincie Utrecht in beeld gebracht. Provincies hebben in IPO-verband afgesproken een regierol te gaan vervullen bij de ontwikkeling van de regionale energie-infrastructuur. In

6. Foto Levendige dorpen en steden

De provincie Utrecht is een zeer gewilde plek om te wonen. Dat is goed te merken in de enorme vraag naar woningen. Om de woningvoorraad op peil te krijgen, is nieuwe ruimte nodig voor woningbouwontwikkeling. Hier werken provincie, gemeenten en regio's aan via de methode Regionaal Programmeren. De ruimte in onze drukbevolkte provincie is beperkt. De balans tussen de verschillende ruimtelijke opgaven wordt daarbij continue gezocht. De doelstelling van 10.000 woningen per jaar wordt nog niet gehaald. Met het Programma Versnelling Woningbouw ondersteunt de provincie Utrecht de gemeenten. Gemeenten ondervinden echter een hoge werkbelasting, waardoor zij niet altijd voldoende capaciteit beschikbaar hebben op dit thema. De provincie ondersteunt, maar heeft niet als taak om 'de gaten dicht te lopen'. Keuzes en capaciteit van gemeenten (of indirect van het rijk) zijn zo van invloed op het behalen van de provinciale ambities.

Tegelijkertijd is de implementatie van de Omgevingswet in volle gang. Met de Omgevingswet worden de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigd en samengevoegd. De Omgevingswet maakt het voor inwoners eenvoudiger om met eigen plannen en initiatieven te komen. Na een intensief participatieproces met gemeenten, partnerinstellingen en onze inwoners is in maart 2021 de Omgevingsvisie en de interimverordening vastgesteld. Een resultaat om trots op te zijn.

Omgevingswet

De Omgevingswet geeft inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties meer ruimte om met eigen initiatieven te komen. Ontwikkelingen kunnen echter op gespannen voet staan met elkaar of met de Utrechtse Kwaliteiten. Daarbij wordt gezocht naar de juiste balans. Het vaststellen van de interim Omgevingsvisie en -verordening in maart 2021 is een mooie mijlpaal. De Omgevingswet vraagt om een andere manier van werken. Meer integraal, van buiten naar binnen, als

één overheid en via participatie. Het uitstel van de inwerkingtreding van de wet naar 1 januari 2022 heeft extra werk opgeleverd. Hierdoor was er minder capaciteit en tijd beschikbaar om in te zetten op de nieuwe manier van werken. Dit vraagt dan ook nog intensief aandacht. De nieuwe manier van werken wordt al wel zichtbaar in pilots, zoals de Omgevingstafels. In goed (voor)overleg met gemeenten worden hier ruimtelijke initiatieven vroegtijdig en interdisciplinair besproken.

Woningbouwopgave

Het grote woningtekort vraagt blijvend aandacht. In het coalitieakkoord is dan ook aangegeven hier fors op in te zetten. De afgelopen jaren steeg het aantal toegevoegde woningen. In 2020 zijn er 7.875 woningen toegevoegd in de provincie Utrecht. Om door te groeien naar de doelstelling van 10.000 woningen per jaar, werkt de provincie vanuit verschillende invalshoeken aan de opgave. Er wordt actief gestuurd op de diversiteit van woningen. In de woondeal voor de regio Utrecht wordt goed samengewerkt aan het verbeteren van de woningmarkt. Inmiddels wordt gewerkt aan de toevoeging van de regio Amersfoort aan de woondeal Utrecht. Met name het ontbreken van voldoende kennis en capaciteit bij gemeenten is een knelpunt. Met de 'Flexpool', ontwikkeld binnen de woondeal Utrecht, is een instrument beschikbaar dat gemeenten ondersteunt met extra capaciteit. Het kader Regionaal Programmeren is vastgesteld. Dit kader geeft uitgangspunten mee aan het proces, de regio-indeling, kwantitatieve bandbreedtes en kwalitatieve aspecten van de regionale programmering. Vanaf het voorjaar van 2020 zijn gesprekken gestart met gemeenten en regio's over de Regionale Programma's Wonen en Werken.

De woningbouwopgave, en zeker Versnelling Woningbouw, kent door COVID-19 en de stikstofproblematiek echter ook vertraging. Ook is de transformatie kantoorgebouwen vertraagd, omdat het nu gaat om de

meer uitdagende locaties. De Omgevingswet vraagt van ons een andere manier van werken. We gaan ons als organisatie versterken om dit te kunnen waarmaken. Dit is meegenomen in de Kadernota 2022. Bij verschillende opgaven in het ruimtelijk domein is merkbaar dat ook gemeenten (mede) onder invloed van COVID-19 een grote werkdruk ondervinden, waardoor ook zij weinig capaciteit hebben om hieraan te werken.

Met U Ned werken Rijk, provincie en regio samen aan een gezonde groei van de regio Utrecht in balans met goede bereikbaarheid en vitaliteit. De afgelopen periode zijn grote stappen gezet. In 2020 is het Verstedelijkingsperspectief Utrecht Nabij vastgesteld en verankerd in de Omgevingsvisie. De komende periode worden de gemaakte afspraken verder uitgewerkt. Daarnaast wordt gewerkt aan het Ontwikkelbeeld Amersfoort en de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. De samenwerking met Rijk en Regio is door het starten van al deze trajecten intensiever geworden. Bovendien wordt een verdere intensivering van de samenwerking met het Rijk voorzien, doordat het nieuwe Kabinet naar verwachting meer regie wil voeren op ruimtelijke ordening. De gezamenlijke basis hiervoor is al gelegd. Er zijn

7. Foto Gezonde, veilige en duurzame mobiliteit

De provincie Utrecht is een belangrijke draaischijf voor mobiliteit. Het stelt ons voor de uitdaging om onze provincie leefbaar te houden en tegelijkertijd ervoor te zorgen dat de grote hoeveelheid reizigers zich op een veilige en het liefst duurzame manier kan verplaatsen in onze provincie.

Voor duurzame mobiliteit is het openbaar vervoer een majeur onderdeel. Door de ontwikkelingen rondom COVID-19 hebben de OV-aanbesteding en verschillende pilotprojecten vertraging opgelopen. Omdat minder reizigers gebruik maken van het openbaar vervoer staat de betaalbaarheid van het OV onder druk. Er is daarmee een nieuwe doelstelling geboren; een transitieplan om te kijken hoe het openbaar vervoer zich in de toekomst

op langere termijn nog onduidelijk. Er zijn veel projecten voor de fiets gerealiseerd, waarmee het bevorderen van het fietsgebruik goed gaat. Zo zijn er meer fietsstallingsplaatsen voor overstap op het openbaar vervoer gerealiseerd, zoals bij station Maarn, Vleuten en Utrecht Lunetten. Er zijn vier intentieovereenkomsten en twee uitvoeringsovereenkomsten voor snelfietsroutes getekend en er worden in 2021 nog eens vier uitvoeringsovereenkomsten ondertekend. De realisatie van de eerste snelfietsroute (Utrecht-Amersfoort) is gestart. Met de innovatieve pilotprojecten 'de bliksemsnelle baan', 'boomveer' en 'upcycling' wordt gewerkt aan het Fietspad van de Toekomst.

Openbaar Vervoer

De omvang en kwaliteit van het openbaar vervoer is tot 15 maart 2020 gestegen. Dit geldt voor zowel het aantal dienstregelingsuren als de oppervlakteontsluiting. Ook nam de omvang en kwaliteit toe door de verdere uitbouw van het tramsysteem door in gebruik name van tramlijn 22, de vernieuwing van de Sunij-lijn en door een betere bediening van het landelijk gebied door experimenten met flexibel OV. Daarnaast is de introductie van een fors aantal nieuwe grotere elektrische bussen ter vervanging van dieselbussen uitgevoerd. Daarmee ligt de provincie op koers voor de ambitie om emissievrij OV te hebben in 2028. Na 15 maart 2020 is door COVID-19 een geheel andere situatie ontstaan. COVID-19 heeft een forse impact op het gebruik van het openbaar vervoer. En daarmee ook op de projecten en doelen vanuit de provincie op het gebied van openbaar vervoer. Een proef met gratis openbaar vervoer voor ouderen heeft nog geen doorgang kunnen vinden. Ook de aanbesteding van de nieuwe OV-concessie is vertraagd. Wel zijn meer pilots doelgroepenvervoer uitgevoerd, en is een hoogwaardige verbinding tussen het Utrecht Science Park en Amersfoort tot stand gekomen. Voor nu ligt de focus er op om, ondanks de wegvallende reizigers en reizigersinkomsten, de komende jaren de kwaliteit en het aanbod van het openbaar vervoer zoveel mogelijk in stand te houden. Er wordt een

8. Foto Gezonde economie

Met het economisch beleid draagt de provincie Utrecht bij aan de aanpak van grote maatschappelijke. Als er één sector last heeft van de COVID-19 pandemie, is het de economie. Met veel inzet en in overleg met de partners in de regio zijn extra activiteiten opgepakt, zoals het uitvoeren van de Corona Overbruggingslening, het inrichten van het URECA-loket, en is soms sneller en intensiever uitvoering gegeven aan activiteiten uit de economische visie (zoals ondersteuning bij vitale binnensteden en het verstrekken van vouchers voor omscholing van mensen richting techniek). Ook is een druktemonitor voor recreatie ingesteld. Naast deze extra inzet zijn ook de doelstellingen uit het coalitieakkoord behaald, zoals de oprichting van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij, het opstellen van een Human Capital Agenda en het afronden van het Programma Recreatie om de Stad.

Juist nu is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de arbeidsmarkt goed functioneert en mensen aan het werk komen waar kansen zijn. Via het uitvoeren van de motie Arbeidsmarkt in Actie zijn initiatieven genomen om soepele overstappen te kunnen maken naar andere beroepen en om mensen om te scholen. Tegelijkertijd is het belangrijk om bedrijven bewust te maken van kansen in digitalisering en duurzaamheid en hen daarbij te faciliteren. n.

Economie

De regio Utrecht staat in de top 3 van meest concurrerende regio's in Europa. De provincie werkt samen met alle partners aan het behouden van deze positie. De Regionaal Economische Agenda is vastgesteld en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) is opgericht en draait volop. De komst van de ROM is een belangrijke mijlpaal. Hiermee bouwt de regio aan het regionale economisch ecosysteem en een intensievere samenwerking met partners. De ROM heeft met de uitvoering van de Corona Overbruggingslening van het Ministerie van Economische Zaken

en Klimaat het innovatieve MKB financieel ondersteund tijdens de COVID-19 crisis. Met de komst van de ROM wordt in 2021 ook gekeken naar een heldere taakverdeling tussen de ROM en de Economic Board Utrecht (EBU).

De ondersteuning van start-ups en scale-ups verloopt via incubators en accelerators, die hiervoor subsidies ontvangen. De toets of deze subsidies passen binnen de geldende staatssteunkaders zorgt voor vertraging in het proces.

Op het thema economie was flexibiliteit nodig om goed om te gaan met de COVID-19 pandemie. Er zijn extra activiteiten opgepakt, zoals de Coronamonitor. In de Utrecht Region Economische Corona Alliantie (URECA) bundelen regionale ondernemers, gemeenten, provincie en de EBU hun krachten om ondernemers te helpen. Bij het URECA-loket kunnen ondernemers terecht met hun vragen over COVID-19. Naar verwachting zal er grote impact zijn op de leegstand van winkels en het gebruik van kantoren. Er wordt daarom gewerkt aan een Subsidieregeling Vitale Binnensteden, Dorpskernen en Winkelcentra, om gemeenten te ondersteunen bij versterking van de samenwerking en vitaliteit. Naar verwachting wordt de regeling in juni 2021 opengesteld voor aanvragen vanuit gemeenten. Eind 2020 zijn al drie pilots (Woerden, Bunschoten en Stichtse Vecht) opgestart om gemeenten te ondersteunen bij een aanpak om binnensteden, dorpskernen en winkelcentra een boost te geven.

Bij provincie werken we binnen de omgevingsvisie aan regionaal programmeren. Vanuit economie werken we aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig vestigings- en werkklimaat voor werkgevers, werknemers en bedrijven. De ruimte in de provincie Utrecht is zeer schaars, dit vraagt om scherpe keuzes om de beperkte ruimte voor alle functies zorgvuldig in te zetten. We zijn als provincie terughoudend met

het uitbreiden van de ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen. Daarom zetten we in op het revitaliseren, herstructureren en efficiënter gebruiken van bestaande bedrijventerreinen en tegelijk ook op het verduurzamen hiervan. Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd die de potentie, mogelijkheden en kosten van intensivering inzichtelijk hebben gemaakt. Dit mondt uit in een statenvoorstel over intensivering bedrijventerreinen met een rol voor de OMU en een bijbehorend verzoek aan PS om meerjarige middelen ter beschikking te stellen. Dit statenvoorstel zal voor de zomer aan PS worden toegezonden.

COVID-19 heeft duidelijk gemaakt dat een goed contact en een breed netwerk cruciaal zijn voor een adequate ondersteuning van bedrijven. In overleg met meerdere partijen, waaronder KvK en MKB MiddenNederland werken we de ontwikkeling van een steunpunt, waar ondernemers met vragen terecht kunnen en ze doorgeleid kunnen worden naar specifieke ondersteunings- of stimuleringsprogramma's. Naast COVID-19 zijn opvolging/overdracht, digitalisering en duurzaamheid belangrijke thema's waarin wij iets voor het brede MKB kunnen betekenen.

In 2021 start ook de Europese programmaperiode 2021-2027. Dit betekent dat ook nieuwe Europese subsidieprogramma's open zullen gaan. De mogelijkheden voor onze regio worden verkend en de voorbereidingen zijn gestart zodat de toekomstige kansen die bijdragen aan de Utrechtse opgaven ook optimaal worden benut.

Onderwijs-arbeidsmarkt

De COVID-19 crisis heeft een groot effect op de arbeidsmarkt, sommige sectoren waren volledig gesloten, terwijl andere sectoren volop doordraaiden en dus meer personeel nodig hadden. In 2020 is via de motie 'Arbeidsmarkt in Actie' incidenteel het budget vergroot om de effecten van de COVID-19 crisis te dempen. In juni 2021 wordt naar verwachting de Human Capital Agenda vastgesteld door Provinciale Staten. De Human Capital Agenda wordt het uitgangspunt voor de

provinciale beleidsinzet op het gebied van onderwijs-arbeidsmarkt voor de komende zeven jaar. De agenda is opgesteld door overheden, ondernemers en onderwijs-instellingen om gezamenlijk de grootste urgenties op de Utrechtse arbeidsmarkt aan te pakken. Voor de versterking van de wendbaarheid van de beroepsbevolking en regionale economie wordt gekeken wat nodig is voor toekomstbestendige banen en duurzame werkgelegenheid. Daarbij is onder andere aandacht voor het maken van overstappen naar beroepen waar veel tekorten zijn en groei wordt verwacht, het stimuleren van leven lang ontwikkelen en het vergroten van de digitale vaardigheden van de Utrechts beroepsbevolking. Voor het uitwerken van deze ambities wordt bij het voorstel in Provinciale Staten ook om maarjarige middelen gevraagd.

Recreatie en Toerisme

Een belangrijk thema op het gebied van recreatie en toerisme is de transitie van de recreatieschappen. Hierin zijn met richtinggevende uitspraken door de recreatieschapsbesturen belangrijke stappen gezet. Het programma Recreatie om de Stad is afgerond, met afspraken over het beheer van de gerealiseerde terreinen, en er is een overeenkomst gesloten voor de realisatie van het wandelrouten netwerk in Utrecht-oost. Een nieuw Programma Recreatie en Toerisme is vrijwel gereed en tot stand gekomen via co-creatie. Voor de uitvoering van de activiteiten in het programma zijn extra middelen nodig.

Door COVID-19 wijzigde de ambitie om samen met gemeenten en ondernemers uit de vrijetijdsindustrie de toeristische druk te spreiden via gerichte marketing. Het evenwicht in de toeristische sector is veranderd. De commerciële kant van de toeristische markt heeft flinke klappen gekregen. Tegelijkertijd is er een enorme piekbelasting geweest in bekende natuur- en recreatiegebieden. Dit alles versterkt de urgentie om te komen tot een duurzame en innovatieve invulling van recreatie en toerisme. De Druktemonitor, als voorbeeld van zo'n innovatie, is versneld ontwikkeld als digitaal communicatiemiddel en is er continu overleg

geweest met gebiedseigenaren en andere partners op het gebied van toezicht.

Circulair

De opgave Circulaire samenleving is als een concernbrede opgave benoemd in de provinciale doelenboom. Het betreft een groot aantal thema's, gebiedsontwikkeling, bouwen, infrastructuur, inkoop, bedrijfsvoering, de voedselagenda, economie, kringlooplandbouw, de grondstoffenstrategie, afvalrecycling en natuurontwikkeling.

9. Foto Samen komen we verder

De provincie Utrecht werkt aan maatschappelijke opgaven voor onze inwoners en organisaties. Niet alleen, maar gezamenlijk met inwoners, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en mede-overheden. De provincie wil een betrouwbare en transparante partner zijn, met een open en toegankelijke stijl. Uit gesprekken en onderzoeken blijkt dat deze bestuursstijl gewaardeerd wordt.

Onder invloed van COVID-19 zijn ambities gericht op ontmoeten en samenwerken op een andere manier opgepakt, omdat fysieke afspraken niet mogelijk waren.

Ondermijning en integriteit

Om te voorkomen dat boven- en onderwereld met elkaar verweven raakt, is er aandacht voor ondermijning. De plattelandcoaches zijn geïnstrueerd over signaalherkenning van ondermijnende criminaliteit en de quickscan bestuurlijke weerbaarheid is afgerond. Hierin wordt een beeld geschetst van de weerbaarheid van de ambtelijke organisatie. De aanbevelingen uit de quickscan worden uitgevoerd. Het Bibob-beleid is geactualiseerd en uitgebreid. In het onderzoek naar vakantieparken, jachthavens en campings zijn vitaliteitsscans en veiligheidsscans opgeleverd. Verder zijn de Utrechtse gemeenten geïnformeerd over de mogelijkheden van aansluiting op Meld Misdaad Anoniem en voor 19 gemeenten is deze

Op 2 juni 2020 wordt de Circulaire Beleidsvisie behandeld in Provinciale Staten. Hierin wordt voorgesteld om met de organisatie een strategie op te stellen waar de verbinding wordt gemaakt tussen de korte termijn uitvoeringsagenda en de langetermijnvisie. De uitvoeringsagenda voor de korte termijn is in nov 2020 door GS vastgesteld en zal jaarlijks worden herijkt.

aansluiting gefaciliteerd en bekostigd voor 2020. Vanwege de COVID-19 maatregelen heeft de jaarlijkse integriteitsdag niet kunnen plaatsvinden.

Ontmoeten

Vanwege de COVID-maatregelen zijn sinds medio maart 2020 geen grote fysieke bijeenkomsten gehouden. Waar mogelijk werd gekozen voor een alternatieve, digitale vorm. Dit geldt ook voor de werkbezoeken. De ervaring leert dat ook op digitale wijze een goede informatie-uitwisseling tot stand kan komen. Toch wordt het fysiek contact gemist. Fysieke werkbezoeken die wel door zijn gegaan stonden vaak in het teken van de COVID-19 pandemie, zoals een bezoek van de Commissaris aan een verpleeginstelling en de Teststraat XL Jaarbeurs.

De IPO overleggen kenmerken zicht juist in deze periode door hoge digitale opkomst. Gedeputeerde Staten hebben een actieve inbreng in alle overleggen van het IPO.

Participatie en dialoog

Er is een start gemaakt met het Programma Participatie voor en door de provincie Utrecht. Hiermee wordt gewerkt aan een visie op participatie en een participatieverordening. Zo weten inwoners hoe zij hun stem kunnen

laten horen. De openstelling van een loket voor burgerinitiatieven en het vormgeven van het uitdaagrecht worden hierin opgenomen.

In 2020 zijn er open keukentafelgesprekken geweest als gevolg op de sessies tijdens de coalitievorming. Om beter in gesprek te komen met inwoners, bedrijven en partners is de doelstelling om verder in te zetten op innovatieve vormen van dialoog. Mede vanwege capaciteitsgebrek is hier nog niet op ingezet.

Datagedreven provincie

Datagedreven werken leidt tot betere resultaten in projecten en opgaven, en zo betere resultaten voor de inwoners van de provincie Utrecht. De provincie zet daarom in op datagedreven werken. Naar aanleiding van het Berenschot rapport 'Datagedreven provincie' zijn de Enterprise Architectuur, het onderzoek Digitale Innovatie, het Gegevensbeleid en het voorstel voor een centrale regie op de informatievoorziening vastgesteld. In 2021 wordt een Informatiearchitect geworven, het project Snuffelfiets afgerond en wordt vervolg gegeven aan de Democratische Duiding van Data. De projectleider Datagedreven werken is begin 2021 gestart. Het uitvoeringsplan voor het Programma Slimmer met Data 2021-2022 is daarbij de eerste prioriteit.

Organisatie

De provincie is alleen slagvaardig als de hele organisatie slagvaardig is. Er wordt daarom continu geïnvesteerd in een efficiënter opererende provincie. De organisatie maakt de omslag naar een lerende organisatie, met daadkrachtige, continue lerende en wendbare professionals. De ervaring met COVID-19 leert dat de organisatie wendbaar genoeg is om nieuwe activiteiten op te pakken en met veranderingen om te gaan. Mede als gevolg van COVID-19 staat de organisatieontwikkeling in een ander perspectief en is het lastig om het goede gesprek met elkaar te voeren. Er is meer tijd en aandacht nodig voor de gewenste doorontwikkeling. Er zijn diverse initiatieven genomen voor ontwikkelprogramma's zoals het

versterken van de financiële functie en het verbeteren van de bedrijfsvoeringsprocessen. Het Programma Versterken Financiële Functie wordt in de zomer afgerond waarbij veel aandacht is voor met name de borging van de doorgevoerde veranderingen. In het coalitieakkoord is aangegeven dat de P&C-cyclus wordt gemoderniseerd waarbij onder andere de voorjaars- en najaarsrapportage wordt vervangen door de zomernota. In 2020 is de eerste zomernota aangeboden aan Provinciale Staten.

Samenwerken

De ambitie om meer open en transparant samen te werken geldt voor alle beleidsterreinen van de provincie. Een mooi voorbeeld is het Utrechts Aanbod aan het kabinet, dat in samenspraak met de gemeenten tot stand is gekomen. Uit onderzoeken uit de afgelopen twee jaar blijkt dat de partners de betrouwbaarheid, deskundigheid en kennis van de provincie als voldoende beoordelen. Tijdig communiceren en de toegankelijkheid van de provincie zijn aandachtspunten. 'Tegenwoordig gaat het beter' is een zin die bij het bevragen van de partners regelmatig terugkomt. In brede zin wordt hier de komende jaren verder op ingezet, onder ander via het Programma Sterk Utrechts Bestuur.

De twee grootste aandachtspunten in samenwerking zijn flexibiliteit en integraliteit. Dit wordt zowel door de interne organisatie als door onze externe partners benoemd. Partners worden gevraagd om visie en nieuwe oplossingen, maar als deze worden aangedragen pakt de provincie vaak een toetsende rol vanuit de huidige regelgeving om naar die oplossingen te kijken. Bij het adviseren en beoordelen van plannen vindt er een 'stapeling van adviezen' plaats; de provincie kent een spanningsveld waarbij de sectorale organisatie elkaar intern niet altijd weet te vinden en moeite heeft om één lijn te trekken.

Gedeputeerde Staten zoeken een open samenwerking met partners, vanuit een bestuursstijl die verbindt, en die ruimte en vertrouwen geeft.

De partners geven aan dat zij deze bestuursstijl waarderen. Door de faciliterende houding van Gedeputeerde Staten voelen de partners een open uitnodiging om samen aan de slag te gaan. Ook is er aandacht voor de samenwerking met Provinciale Staten. Door in dialoog te zijn over de verschillende posities en verantwoordelijkheden kunnen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten elkaar versterken. Dit is de manier om gezamenlijk de doelen te bereiken. De werkgroep Provinciale Utrechtse

10. Foto Financiën, eenduidigheid en transparantie

Om goed aan de maatschappelijke opgaven te kunnen werken, is het van belang dat de organisatie financieel en juridisch in control is. Bij het aantreden van het college van Gedeputeerde Staten was het op orde krijgen van de financiële processen een belangrijke focus. Er is hard gewerkt aan het implementeren van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken en adviezen van de accountant. In 2020 zijn de jaarrekeningen 2018 en 2019 afgerond met een positief resultaat en een controleverklaring van de accountant. Ook is een verbeteringslag gemaakt in de bedrijfsprocessen. De goede lijn is daarmee ingezet.

Verbeteren bedrijfsprocessen

De digitalisering, het gebruiksgemak en de integratie van bedrijfsprocessen is als doel benoemd in het coalitieakkoord. Hier wordt aan gewerkt via verschillende projecten, zoals De Wasstraat. Dit traject is gericht op efficiëntie. Elk significant werk- en bedrijfsproces wordt doorgelicht en aangepast, waarbij ook de digitalisering en informatieveiligheid en privacy van het proces wordt meegenomen. Voorbeelden zijn het digitaliseren van het subsidieproces en het invoeren van beveiligde email. De organisatie werkt ook aan een visie op de bedrijfsvoering.

Naast deze projecten is ook een nieuwe opgave op e-dienstverlening gestart. Hierin zal de visie en strategie op e-dienstverlening worden uitgewerkt, en worden bestaande activiteiten als de Uitvoeringsagenda

Bondgenoten (PUB) bestaat uit vertegenwoordigers van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie. PUB wil de relatie tussen Statenleden, leden van Gedeputeerde Staten, griffie en ambtenaren optimaliseren. PUB organiseert hiervoor informele en informatieve activiteiten, waarbij ontmoeting, interactie en begrip voor elkaars rol centraal staat.

Digitale Dienstverlening verder opgepakt. Een belangrijk onderdeel van het programma is de basis op orde te krijgen en voldoen aan de (Europese) wetgeving.

Financiën in control

Het verbeteren van de P&C-producten is een doorgaande ontwikkeling. De producten worden op tijd gestart en opgeleverd, en de begroting is sluitend en voorzien van tijdige en juiste informatie. Om beter in control te komen rondom de arbeidskosten en externe inhuur wordt de arbeidsmonitor ambtelijk frequent besproken. De capaciteitsbehoefte wordt jaarlijks in kaart gebracht en toegelicht in de begroting.

Met het Programma Versterken Financiële Functie wordt gewerkt aan het versterken van de financiële- en controlefunctie voor een betere tijdige en rechtmatige verantwoording van de uitgaven en transparante integrale managementinformatie. Er is gestart met een onafhankelijke functie die zich richt op de verbijzonderde interne controle en de door het College af te geven rechtmatigheidsverantwoording. Een deel van de activiteiten om de juridische functie te versterken zijn in 2020 gerealiseerd.

De implementatie van het Programma Versterken Subsidieloket loopt vertraging op vanwege de hoge werkdruk in het subsidieloket. Om de implementatie te versnellen zijn extra middelen nodig. Met het oog op de

steeds groter wordende opgaven, is het versterken van de kennis over financieel sturen van belang. Vanwege een hoge werkdruk is dit slechts deels opgepakt. Ook in vele andere digitaliseringsprojecten wordt I&A expertise gevraagd. Denk hierbij aan de beleidsketen, de vergunningsketen (omgevingswet) en de personeelsketen, maar ook in het opzetten van dashboards en data gerichte projecten. Tijdelijke uitbreiding van het materieel budget hiertoe is gewenst. Daarnaast zal

Bijlage: Bronnenlijst

- Inventarisatie-tabel midterm review, maart 2021
- Informatie programmacoördinatoren, maart 2021
- Tussentijdse evaluatie binnenstedelijke ontwikkeling 2017-2020, programma Versnelling woningbouw, januari 2020
- Verkenning 'PU als samenwerkingspartner', programma Omgevingswet, december 2020
- Gesprekken samenwerking provincie-waterschappen-gemeenten, programma Sterk Utrechts Bestuur, januari 2021

structureel de beheerlast toenemen. Om te komen tot een evenwichtigere ontwikkelkalender werkt I&A met de domeinen aan een meerjaren IV-kalender voor de domeinen en het concern.

